

Uzvari cīņā ar vēzi, pirms tā sākas!

Publicēts: 05.04.2020.

Lai izglītotu par cilvēka papilomas vīrusa (CPV) sekām, kas visbiežāk ir dzemdes kakla vēzis, un informētu par valsts apmaksātu vakcināciju pret CPV infekciju, vakcinācijas nozīmi, efektivitāti un drošumu, Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) kopā ar Veselības ministriju īsteno **sabiedrības informēšanas kampaņu “Uzvari cīņā ar vēzi, pirms tā sākas”**.

Statistikas dati liecina, ka Latvijā katru gadu dzemdes kakla vēzis tiek konstatēts aptuveni 240 sievietēm un ik gadu no šīs slimības mirst vidēji 110 sievietes. Ir pierādīts, ka 99% gadījumu dzemdes kakla vēzi izraisa CPV.

Par cilvēka papilomas vīrusa atstātajām sekām atklāšanas pasākumā runāja **ginekoloģe Dr. Jana Žodžika**. “Cilvēka papilomas vīruss ir viens no tiem mikroorganismiem, ar ko mēs visi ikdienā sastopamies. Lielākā šī vīrusa radītā problēma ir tā, ka šis vīruss var izraisīt dzemdes kakla vēzi, kas ir otrā biežākā gados jaunu sieviešu saslimšana. Tas nozīmē, ka no gandrīz pilnībā novēršamas slimības mirst sievietes, kas vēl plāno ģimenes vai kas vēl pavisam nesen tās izveidojušas. Tāpēc ir prieks, ka no šī gada valsts ir parūpējusies par to, lai meitenēm būtu pieejama deviņvalentā vakcīna, kas sniedz 90% lielu aizsardzību pret vīrusu,” skaidroja ārste.

Ginekoloģes stāstīto papildināja arī **SPKC Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas vadītāja Elīna Dimiņa** teiktais par vakcinācijas aptveri. “Pēdējos trīs gados pieaug 12 gadus vecu meiteņu vakcinācijas aptvere, un 2019. gadā tā jau sasniegusi 63,2%, un ir vakcinēta 6081 meitene. Kopš vakcinācijas uzsākšanas 2010. gadā šo vakcīnu saņēmušas jau vairāk nekā 48 000 meitenes. Tomēr vēl joprojām ir daudzas, kuras šo iespēju nav izmantojušas. Šobrīd valsts apmaksā meiteņu vakcināciju no 12 gadiem līdz 18 gadu dzimšanas dienai, tāpēc aicinu visus šo iespēju izmantot,” skaidroja speciāliste.

Ģimenes ārsts Ainis Dzalbs uzsvēra ģimenes ārstu nozīmi sabiedrības informēšanā un aicināja ārstus runāt ar cilvēkiem par vīrusu un vakcīnu pret to. “Ģimenes ārstu darbs ir ļoti interesants, jo mēs esam universāli. Katru dienu mūs apmeklē pacienti dažādās vecuma grupās, un mums ir jābūt spējīgiem rast risinājumu, kas piemērots katram no viņiem. Veselības aprūpes prioritāte ir profilakse un vakcinācija. Turklāt vakcinācija pret CPV ir efektīvākais rīks onkoloģisko slimību profilaksē. Tāpēc es aicinu ģimenes ārstus uzrunāt mūsu jauno paaudzi un viņu vecākus un atgādināt par iespēju vakcinēties,” uzsvēra ārsts.

Atbalstu kampaņai sniedz arī **vecāku organizācijas mammamunteti.lv vadītāja Inga Akmentiņa – Smildziņa** “Mēs kā organizācija saskaramies ar to, ka vecāki vairākus gadus ir bijuši šaubās par šo vakcīnu. Dažādos medijos ir atrodams lērums nepatiesas informācijas, tāpēc ir jo īpaši svarīgi izplatīt pēc iespējas vairāk uz zinātniskiem pētījumiem balstītu informāciju. Par CPV vakcīnu arī mūsu organizācijai var iesūtīt jautājumus – sagatavosim atbildes, ko snieguši Latvijā labākie jomas speciālisti. Informācija ir visa pamatā, un es ceru, ka šī kampaņa palīdzēs kļūst par vecāku raizes par šo vakcīnu,” norādīja Inga Akmentiņa-Smildziņa.

Kampaņas mērķauditorija ir gan mātes, gan tēvi, gan pašas meitenes, kuras no 14 gadu vecuma pašas var pieņemt lēmumu par vakcinēšanos. Kampaņā uzsvars likts uz pierādījumos balstītas informācijas nodrošināšanu un uz zinātniskiem faktiem balstīta lēmuma par vakcināciju pieņemšanu.

Fakti par cilvēka papilomas vīrusa infekciju un vakcināciju pret to:

- Ar cilvēka papilomas vīrusu (CPV) var inficēties gan tieša kontakta laikā ar inficētas personas ādu un gļotādu, gan dzimumkontakta, gan sadzīves kontakta laikā.
- Vakcinācija pret CPV ir VALSTS APMASKSĀTA meitenēm vecumā no 12 līdz 17 gadiem (ieskaitot).

- No 2020. gada janvāra valsts apmaksātā vakcīna pasargā no 9 CPV tipiēm (iepriekš – 2 CPV tipi).
- CPV vakcīna pasargā no tiem CPV tipiēm, kas visbiežāk sievietēm izraisa ļaundabīgus audzējus – dzemdes kakla vēzi, dzimumorgānu, resnās un taisnās zarnas, mutes dobuma, lūpu un rīkles mutes daļas vēzi, kā arī no biežākajiem tipiēm, kas izraisa dzimumorgānu kārpas.
- Vakcīna ir izstrādāta nevis pret dzemdes kakla vēzi, bet gan pret konkrētu cilvēka papilomas vīrusa (CPV) infekciju, kas var izraisīt dažādus vēža veidus. Tas nozīmē, ka pati vakcīna nesatur vēža šūnas. Vakcīna atdarina dažas konkrētas dabīgā vīrusa daļiņas, tomēr nesatur vīrusa DNS, kas nozīmē, ka nekādi nav iespējams, ka vakcīna varētu pati izraisīt CPV infekciju.
- Visās valstīs, kur ieviesta cilvēka papilomas vīrusa (CPV) vakcinācija, ir novērots ar CPV inficēto skaita samazinājums. Ir publicēti dati gan par dzemdes kakla vēža slimnieču skaita samazinājumu, gan citu CPV izraisīto audzēju mazināšanos kopējā populācijā.

Plašāk par CPV lasi [ŠEIT](#)

 [Infografika "CPV vakcīna un drošība"](#)

 [Infografika "CPV fakti un statistika"](#)

<https://www.spkc.gov.lv/lv/uzvari-cina-ar-vezi-pirms-ta-sakas>